

“Tenim el deure de limitar la proliferació de noves llengües oficials”

Pietro Petrucci (Palerm 1944) és el portaveu del comissari pel Multilingüisme, Leonard Orban, una cartera creada el gener d'enguany. Es va integrar a la Comissió Europea el 1995 com a expert a l'Oficina Humanitària, i des de 1998 ha fet de portaveu del Comissariat de Pesca, Protecció dels Consumidors i Seguretat Alimentària i també de Justícia, Llibertat i Seguretat.

Per què és necessari un comissari encarregat específicament del multilingüisme a la UE?

—Perquè ens calia una eina per a preservar i protegir el patrimoni de llengües i cultures europees. Europa no és, a diferència dels Estats Units, un grosol on tot s'uneix per convertir-se en un producte únic, sinó un conjunt de nacions i pobles amb tradició i identitat específiques. De fet, la primera llei comunitària, de 1958, estableix que tots els idiomes dels estats membres, si ho demanen aquests estats, són llengües oficials de la UE. Cap llei no pot ésser aprovada fins que el text no és traduït a totes les llengües oficials i acceptat per cada estat.

—**Com es compagina aquest discurs amb el fet que alguns partits polítics catalans i la societat civil lluitin des de fa anys pel reconeixement de la llengua i no ho aconsegueixen?**

—El multilingüisme té una dimensió política i econòmica, però també de drets. Aquí parlem del dret de cada ciutadà d'ésser entès en la seva llengua materna, que és un dret bàsic. És per garantir aquest dret que la Comunitat manté aquesta estructura, molt complexa, cara i robusta, del multilingüisme.

—**Quants diners li costa, el multilingüisme, a un ciutadà de la UE, tant si té reconeguda la seva llengua com si no?**

—Si considerem que el cost total anual del multilingüisme és d'1,1 bilions d'euros, amb gairebé 500 milions de ciutadans, ens costa entre 2,5 euros i 3 per ciutadà, és a dir, un parell de cafès. Sembla un preu acceptable si es considera que és el preu de la democràcia. És la garantia d'un dret bàsic, no pas un luxe.

—**Probablement, els catalans estan disposats a deixar de prendre dos cafès perquè el català sigui llengua oficial a les institucions europees. Sembla evident que hi ha un rerefons polític.**

—La qüestió del català dins del sistema de multilingüisme és un cas força únic, en el sentit que és una llengua parlada per uns nou milions de persones. Per què no és una llengua oficial? Perquè les regles que s'han establert per tal que una llengua sigui oficial són les que són.

—**Quines són aquestes regles?**

—En primer lloc, cal que la llengua sigui mencionada com a oficial en la Constitució d'un estat membre, i aquí ja tenim el primer problema. En segon lloc, que l'estat membre faci la petició d'admissió de la llengua a la resta d'estats. I finalment, que aquests n'acceptin per unanimitat el reconeixement. Aquestes regles de joc expliquen la resposta que donem a molts catalans que ens pregunten per què tenim com a llengua oficial el maltès, parlat per 300.000 persones,

o el gaèlic, el segon idioma d'Irlanda. Totes dues llengües són reconegudes a les constitucions, els respectius estats n'han demanat l'ingrés a la UE i tots els estats l'han acceptat per unanimitat. Certament, és una problema polític, però també és un problema de les regles que acorden els estats membres.

—**Qui ha de resoldre aquest problema polític?**

—El problema no és el català, sinó les regles de què s'ha dotat la UE. Per a modificar les regles, com per a modificar la Constitució d'un estat, cal un acord polític. En el cas del català, és una qüestió entre Espanya i Catalunya, i la Comissió no hi intervé perquè no és competència seva. Però avui, el veritable obstacle és la modificació de les regles, perquè cal un acord polític unànime dels estats.

—**La batalla política s'ha de fer al Parlament Europeu?**

—Exactament. A Europa, el cas del català no és únic, hi ha més forces a favor de modificar les regles de joc. S'ha de fer un treball polític i crear una majoria de forces polítiques dins d'Europa, al Parlament, per poder dir als ciutadans catalans que la seva llengua natural tindrà accés al conjunt de llengües oficials. Això arribarà, certament, però no sé dir-vos quan.

—**Croàcia és a les portes d'entrar a la UE. Quan ho faci, el croat serà llengua oficial. Què passarà quan un dia s'hi adhereixin Sèrbia, Montenegro i Bòsnia?**

—Cròcia és la primera entitat sorgida de l'antiga federació de Iugoslàvia que accedeix a la UE, i hi entrarà amb una llengua que és filla d'una llengua comuna, el serbo-croat, parlada a Croàcia, Sèrbia, Montenegro i Bòsnia. Però després de la separació, cadascun d'aquests estats té una certa tendència a utilitzar la llengua com una bandera, i és força probable que el dia en què serbis, montenegrens i bosnians entrin a la UE diguin que la seva llengua és diferent del croat.

—**Amb Romania i Moldàvia us podeu trobar una petició similar.**

—Efectivament, a Romania i Moldàvia parlen la mateixa llengua, però la república de Moldàvia ja comença a dir que la seva llengua és el moldau. Els experts asseguren que és la mateixa llengua, amb matisos, i la prova és que moldaus i romanesos mai no han fet servir intèrprets. Per això una tasca més del multilingüisme és garantir el funcionament i la sostenibilitat, discutint amb els nous estats membres perquè sempre es triï la solució més pràctica per a tothom. Tenim el repte de garantir la sostenibilitat del règim lingüístic de la Comunitat. Hi ha 23 llengües oficials i n'hi haurà més, però tenim el deure de limitar, tant com sigui possible, la proliferació de noves llengües oficials.

—**I aquesta afirmació no va contra el principi de respecte a la diversitat i la pluralitat lingüístiques?**

—Tenim exemples d'acords reeixits de limitació. El cas de Bèlgica i Holanda, que han acceptat d'usar una sola llengua, i això mateix amb Alemanya i Àustria. Els austríacs, quan van entrar a la UE, van acceptar l'alemany com a llengua comuna amb la condició que es tinguessin en compte una llista de 500 paraules que només s'utilitzen en l'alemany d'Àustria, que és dipositada legalment en la Comunitat.

—**Alguns sectors del País Valencià lluiten perquè es reconegui que el català que es parla al País Valencià és una llengua diferent del català que es parla a Catalunya. Us sembla que és un cas similar als que acabeu d'explicar?**

—Es exactament el mateix cas. Les llengües serveixen per a unir, no per a dividir, i en la mesura que es pot trobar un denominador comú a l'entorn d'una llengua, si es pot evitar de multiplicar, val més simplificar.

—**Així Brussel·les creu en la unitat de la llengua catalana?**

—Jo no sóc lingüística, però com a metodologia general seria bo que amb una llengua es poguessin entendre diverses comunitats.

—**Alguns sectors de l'estat espanyol han dit que a Catalunya el castellà és amenaçat per culpa del model d'immersió lingüística a l'escola. Percebeu cap perill, en aquest sentit?**

—En una situació democràtica, on ca-

COMISSIÓ EUROPEA

da individu té el dret de parlar la llengua que vulgui, i amb un sistema educatiu també democràtic, hi ha les condicions perquè el català i el castellà convisquin, amb les decisions que són pròpies de les autoritats democràticament escollides, en aquest cas, les catalanes, que tenen transferides les competències en matèria educativa. Vosaltres, els catalans, teniu les vostres institucions elegides democràticament, i teniu capacitat per a vertebrar un sistema educatiu. Si es cometen errors, sempre s'és a temps de corregir-los. No hi veig cap dictadura que pugui matar una llengua.

—**Abans heu assegurat que més tard o més d'hora el català serà oficial a la UE, tot i que no us aventureu a fixar-ne cap termini. Què poden fer els catalans, per a accelerar aquest procés?**

—La Comissió té un gran respecte per totes les llengües, amb independència del nombre de parlants que tinguin. Els catalans poden expressar-se en la seva llengua i gaudir del dret que els fills i la família puguin viure en la seva llengua. Però l'estatus d'aquesta llengua dins de la UE depèn de diversos factors que he enumerat abans. En qualsevol cas, la batalla política pel català a la UE és absolutament legítima, i si els catalans es posen d'acord i tenen capacitat per a trobar aliats amb els quals puguin dur a terme aquesta lluita democràtica per a millorar les regles de la Comunitat, els encoratjo a anar endavant, perquè serà una reivindicació absolutament legítima.

Gemma Aguilera